Härdarna. Dikter

Bokutgåva

Stockholm. Albert Bonniers förlag. 1927

I.

Till –

TILLÄGNAN

Här på de ödsliga Uppsalaslätterna
har vi ofta vankat i vinternätterna.
Tysta gick vi. Slätten låg vid.
Stjärnorna flammade sen evig tid.

Stjärnorna flammade, stumma och skrämmande.
Sida vid sida gick vi främmande,
skilda till strävan, skilda till syn.
Kära för oss båda var slätten och skyn.

En gång restes forntidshärdarna
här i skimret av de fjärran världarna.
Eld vid eld i hedenhös
samlade sin flock, medan jorden frös.

Här plöjdes mark av de första plogarna,
plöjdes, medan ulvarna tjöt i skogarna.
Här på de heliga härdarnas glöd
bakades av kornet ett grovt, hårt bröd.

Här stod hovet, där skarorna blotade,
fulla av fasa, när fimbulvintern hotade,
fulla av kvidan under flämtande valv,
när runt kring jorden en världsnatt skalv.

Se, hur ljusen tindrar på slätterna,
kämpande mot mörkret i vinternätterna!
Natten är oändlig och jorden ett flarn.
Räck mig din hand! Vi är härdarnas barn.

I.

Av ismurar och istystnad
är freden skyddad i mitt gryningsland,
där luften skälver, blek av hunger
till solliv och solbrand.
Törnsnåren i ångestväntan
stänger hårt i sin kala stam
alla lågor, som ber och tigger om
att snart få brista i blommor fram.

Du vet ordet, du ensam.
Tala, tala och väck mitt land!

Lös träden ur gryningsvåndan,
tänd luften med din lyfta hand!
Blom ska regna för din fot att trampa,
strålar dansa, när din mun ler.
Tala, tala! Jag begär att blomma
dig till glädje, och inget mer.

Tyst är rymden, blek av hunger.
Stel och kall är min slutna hand.
Av ismurar och istystnad
är freden skyddad i mitt gryningsland.
Och väl vet jag, att trollordet,
det sägs aldrig, jag blir aldrig fri.
Stumma sluts dina smala läppar,
när stolt du skrider som en hjort förbi.

2.

Hela min själ har jag knutit till en tanke,
hårt, hårt, så jag kände den med handen,
hela min själ har jag slungat genom luften
långt bort till dig.
Ser du den ligga som en stjärnsten fallen,
ännu efter flykten glödande i sanden,
vandrar du förbi den i din svingande rytm,
så tänker du nog inte på mig.

Hela min själ har jag knutit till en tanke,
hela min själ ligger tung för dina fötter.
Själv är jag så tom, så det svider och värker.
Du, du, min vän!
Märker du inte, eller vill du inte märka
tinget som är ryckt från sina skälvande rötter?
Har du inget bruk för min fattiga själ?
Är jag bara i vägen igen?

3.

Tar jag din tärda hand,
vissnar alla
drömmar om solskensland.
Låt dem falla!
Blommor i vitt och skärt,
frukt att skörda,
allt är ett intet värt
mot din börda.

Vågor med saltskum på,
gyllne hällar
bleknar mot dina grå,
kala kvällar.
Kan jag ej ödets slag
nånsin hela –

ge mig din bittra dag
till att dela!

Ge mig din karga höst!
Jag kan frysa.
Finns det en glimt av tröst,
ska den lysa.
Bara ett stänk av ljus
blir dig givet
här i ditt tomma hus,
ger jag livet.

4.

Vart ord av dig är likt ett frö.
Det borrar djupt sin rot.
Jag vaknar av en hemlig värk
och finner ingen bot.

Då tär mig som en bitter törst
var rörelse du gjort.
Vart tonfall och vart ögonkast
blir nära, klart och stort.

Min dag är grå av mig och mitt,
som grumlar din gestalt.
Men spegelklar är nattens värld,
där du är allt, allt.

5.

Jag tror döden är som du,
hög och blek och rak som du,
tinningar i samma välvning gjutna,
havsögd, fjärranögd som du
och med samma läppar smärteslutna.

Du är döden. Jag är din,
handen din och hågen din.
Alla livets krafter har du dövat,
sövt i sorgsen dvala in
dröm och dåd, som knappast vingen prövat.

Men jag älskar dig, min död,
du min långa bittra död,
i vars slutna hand mitt liv förtvinar.
Du min ljuva, ljuva död –
jag välsignar dig var stund du pinar!

6.

Allt, allt jag ägde
var ditt mer än mitt.
Allt jag vackrast ville
var ditt, ditt, ditt.

Högt med dig jag talade
vad ingen i världen vet.
På ändlösa vägar
var du min ensamhet.

Låg jag vaken om natten
och tänkte ingenting,
andades, kände jag dig, dig.
Du var runtomkring.

Livlöst är livet,
där inte du är kvar.
Världen är ett väldigt skal,
som ingen kärna har.

7.

Lätta liljeklockor på Kungsängens slätt
har jag plockat en vår, då jag tyckte det var höst.
Mitt hjärta var som de – bara mycket mindre
lätt –
en stum, röd klocka, som tiggde om röst.

Vart går all sång, som blir kvävd och innestängd
Vart går all längtan, som når ingenting?
Kanhända den i mullen och vattnet ligger mängd.
Kanhända den viner i vinden omkring.

Jag orkar inte mer, fastän inget har skett.
Dödstrött är jag. Vad har jag gjort?
Kanhända har jag strävat i land som ingen sett?
En tung möda hade jag vid soluppgångens port!

Jag släpade stenar i sömnlös natt.
Då reste sig ett marmorslott i skimrande ståt.
Min ångest lyfte tinnarna. Av springbrunnens
skratt
man hör ej mer, att alla droppar en gång var gråt.

Som eld flammar rosorna mot pelarnas sten,
och solvita torn dricker himlens blåa ro.
Men över porten står det TRÖST. Och luften
är ren.
Och jag har bett till änglarna, att där ska du få bo.

Jag ställde mina klockor vid din stängda dörr.
Att lösa deras kläppar förstod ej min hand.
Du säger att ditt liv är lika bittert som förr.
Men jag har byggt ett slott åt dig i fjärran fjärran
land ...

8.

Det en gång sagda blir alltid sagt
och står till tidernas slut,
och ingen ångestnatt har makt

att plåna det ordet ut.

Men sällsamt är, att ett enda ord
kan kväva det vackra vi minns
och göra vår skiraste dröm till jord,
tills ångern ensam finns.

Så kolnar två långa, tunga år,
då det fagraste spirade fram,
för bara ett ord, som evigt står
och gör mitt liv till en skam.

9.

På knä vill jag tacka
för det du log.
Igenom kvalm och rolöshet
en mild vind drog.
Så bittert salt är gråt
som en ångrande gråter.
Jag vet att du föraktar.
Jag tror du förlåter.

I långa dar och nätter
har hårt jag lärt,
att vi är här att mista
vad mest vi har kärt.
Din fåll vill jag kyssa
för det du log.
Ett löje utan hån,
det är mycket nog.

10.

Jag känner dina steg i salen,
jag känner i var nerv dina hastiga steg,
som annars ingen märker.
Omkring mig sveper en vind av eld.
Jag känner dina steg, dina älskade steg,
och själen värker.

Du går långt borta i salen,
men luften böljar av dina steg
och sjunger som havet sjunger.
Jag lyssnar, fången i förtärande tvång.
I rytmen av din rytm, i takten av din gång
slår min puls i hunger.

11.

Det finns en dödens lycka,
en undergångens lycka,
som bara en kan räcka
min törstande mun,
en obeveklig lycka

att sanslöst famna
och sjunka djupt och mörkt
i förintelsens brunn.

Jag slet mig ur din skugga.
Den växer omkring mig.
Jag vandrar mina vägar
och hör ditt namn.
Jag valde dagens ljus,
och jag vill ditt mörker.
Jag vill ge syn och liv
för din själ och din famn.

12.

Jag är segerkrönt med en krans av kval,
med nya smärtors brinnande blom,
fast min skam ströks bort av en hand så sval,
och barmhärtigt mild var din dom.
Jag är vacklande rusig av värk och ve.
Jag har smakat den bittra dryck jag begär.
Jag vill mer. Jag vill bägarens botten se.
Jag vill dö på din tröskel här.

Nu har natten liv, nu har rymden makt,
nu har jorden och tingen verklighet.
Jag är säll i det stora mörkrets prakt
och av levande smärta het.
Jag är stolt att dela den sorg som är din,
jag är rik av all gammal vånda du väckt.
Men den svindel av jubel, som sveper mig in,
den är dödens andedräkt.

13.

Det faller snö, det viner vind,
stelnat är Fyris flöde.
Jorden är lam och himlen blind,
och livet ligger öde.

Det hände en dröm, en dröm i går,
I dag har jag vaknat redan.
När blir din smärta på nytt så svår
att jag får dela svedan?

En dag är så lång. En dag är så lång.
Natten är ändå längre.
Mitt sinne sluts i ett fruset tvång,
och tanken krymper allt trängre.

14.

Jag vill gärna stå på gatan här och frysa
för att se två fönster på en gavel lysa.
Den som bor där inne är mig mycket kär.

Jag blir sjuk i hjärtat, när det lyser där.

Jag vill gå till hörnet, jag vill långsamt vända,
så att jag får se dig skymta fram kanhända.
Att du är så nära ... Varför står jag här?
Jag blir sjuk i hjärtat, när det lyser där.

15.

Stjärnfall, som natten stänker,
ljungeldar, som i flykten blänker,
stolta solar, som mörkret dränker –
vem vill kalla det för undergång?
Eldslåga till det sista
ska du slockna, ska du brista,
oböjlig i att allt mista,
ödestung som en forntidssång.

Fjälltinnar i mäktig teckning,
havsvidder i dagbräckning,
stora skogar i milsvid sträckning –
så är allt vad om dig jag vet.
Havsdövad i bränningsbruset,
solbländad i snöljuset,
sövd i segerdröm av furususet –
så välsignar jag din härlighet.

II.

JAG MISSTROR ...

Jag tror på dem som bor i en gård
och bryter mark.
De tar sin kraft ur närande jord,
och de gör jorden stark.

Jag misstror dem som söker i nöd
ett fjärran hem.
De gläder så få, och bara sin art.
Men jag är en av dem.

Förr stryker nog som herrelös hund
min svultna själ
misstänksamt skygg kring bommade hus
och fryser ynkligt ihjäl,

än länkas fast att vakta sin gård
i ärligt kall
och höja mot hemlöst vandringspack
ett övertygelsens skall.

Jag ser dem dra över hed och myr
som drömmen vill.
Jag vet jag är blod av deras blod.
Vad tjänar jag då till?

I MÖRKRET

I mörkret ligger jag och hör,
hur klockor dånar utanför
med långa, tunga, jämna slag,
som mörkrets djupa andetag.

De dövar allt och söver allt
och löser tingens dimgestalt
i långa, tunga, jämna dån,
som tanken aldrig lossnar från.

Jag är bland dem som knappast finns
och bara vet och bara minns
det gamla mörkrets hjärteslag,
som väntar ingen morgondag,

som fruktar ingen morgondag.

AV TVÅNG

Jag är en fattigdomens präst
och ska väl så förbli.
Den inget har kan våga mest,
till dåd och tanke fri.

Jag hör den onda röstens hån:
»Du gör ju dygd av nöd.
Vad har väl du att avstå från?
Men om du *hade* bröd?»

Ja, det är sant, att jag har stått
och tiggt vid lyckans dörr
och gråtit när jag inget fått
och allt var tomt som förr.

Ja, det är sant, att allt är tvång.
Men blir det mindre värt?
En mening finns i all vår sång:
att göra ödet kärt.

TILL SKUGGAN AV EN VERKLIGHET

Du är en av mina drömmar –
väl om ingen väcker mig! –
ett av mina vackra ljus,
att ej mörker täcker mig.
Kämpe du för bleka mål,
is och glas och vässat stål! –
Klara dagen
vet jag knappt om drömmen tål.

Det är tröst i drömmens dofter,
svala, knappast märkliga.
Ändå ville jag ge bort dem
för det jordiskt verkliga.
Kära vackra händers värma ...

Jag vill älska, inte svärma.
Livets mognad
orkar drömmen aldrig härma.

DE BÅDA ÄTTERNA

Min sång är sjungen för Vredens folk,
folket på tistelheden,
för dem, som ängeln med det flammande svärdet
drev ur det förverkade Eden.
Tistelfjun, tistelfjun
driver över marken i vinden
utan kraft att rotas och gro
inom lustgårdsgrinden.

Men sagorna säger, att Guds söner
förr fann jorden fager
på Morgonens kullar, i guldglans
av urtidsåldrarnas dager,
gästade människors döttrar
i måneböljande nätter
och sådde barn av sin etersäd,
av himlafurstarnas ätter.

Deras ättlingar möter den lycklige,
och lycka bringar deras händer.
Jag har sett dem vandra bland tistlarna
som gick de på de saligas stränder. – – –
Men nätter av sömnlös vånda
är också något värda,
och den som har känt vad ångest är,
vet mer än många lärda.

Jag har sett dem vandra bland tistlarna.
De är fria, de är lätta och klara,
och jag darrar av längtan och dyrkan
för en blick och för en rörelse bara.
Men säg, vem har rört vårt släktes rot,
de själarna av glimmande strömmar
eller du – med dina ögon som är fulla av natt
och din röda mun av blodiga drömmar?

SVALORNA

Ilande, pilande svalor, på vingarna vilande
högt i det vida blånande,
vindlätt i vinande kast
jordens tröghet hånande –
likt ett löje,
klart, lätt, klingande,
träffar er flykt våra hjärtans tyngd med förakt,
likt ett jubel,
ur höjder springande,

bud om rymdernas egen
ljusgenomilade lekande makt ...
Sol går ner,
men där uppe dröjer all dagens prakt,
runt kring er,
högt i en lekfullt vunnen,
luftig och lycklig trakt.

TILL NÅGON SOM ÄR MYCKET UNG

Späda nymåne,
vita nymåne,
blekskimrande låga, tänd
i nattens vida rum,

skira blåvinge,
sköra blåvinge,
yrvaken och väntansspänd,
då skymning faller ljum,

spröda blomklocka,
klara blomklocka,
glasbräckliga flarn,

alf och vårväsen,
sylf och vårväsen –
lycka må ske dig, barn!

JAG VILL MÖTA ...

Rustad, rak och pansarsluten
gick jag fram –
men av skräck var brynjan gjuten
och av skam.

Jag vill kasta mina vapen,
svärd och sköld.
All den hårda fiendskapen
var min köld.

Jag har sett de torra fröna
gro till slut.
Jag har sett det ljusa gröna
vecklas ut.

Mäktigt är det späda livet
mer än järn,
fram ur jordens hjärta drivet
utan värn.

Våren gryr i vinterns trakter,
där jag frös.
Jag vill möta livets makter
vapenlös.

FRÅN EN STYGG FLICKA

Jag hoppas du inte alls har det bra.
Jag hoppas du ligger vaken som jag
och känner dig lustigt glad och rörd
och yr och ängslig och mycket störd.

Och rätt som det är, så får du brått
att lägga dig rätt för att sova gott.
Jag hoppas det dröjer en liten stund ...
Jag hoppas du inte får en blund!

STJÄRNORNA VÄXER OM VÅREN ...

Stjärnorna växer om våren
stora som darrande droppar,
mjuka som levande väsen
med skimrande vita kroppar –
sväller som heliga frukter,
sänker sig nära, nära,
alltför mognande tunga
för spröda himlar att bära.

Skälvande stjärneväsen,
fagert och värnlöst nakna,
längtar att lossna och glida,
röra vid jorden och vakna,
längtar att fylla sitt öde,
i ljus över djupen skrivet,
längtar att kämpa och skapa
och smaka döden och livet.

Tyngst och vitast av alla
hänger vid himlaranden
en, som är villig att falla
mogen och klar i handen.
Känn, att stunden är inne.
Någon väntar vårt möte.
Man efter stjärnornas sinne,
skaka en frukt i mitt sköte!

III.
TORKEL TYRE

Öster om Bjura by
är vild och öde trakt,
där lavraggiga granar
står vresiga på vakt.
Där bodde Torkel Tyre,
för dråp lyst i akt.

Nära vid Bjura by
ligger en mossig sten.
Står man gömd där bakom,
när kvällen faller sen,
då ser man byn, hur den glimmar

med många varma sken.

»Det lyser i Halvars gård.
Det lyser i Torstens hus.

Där sitter Torsten och täljer
vid sprakande stockeldssus.
Det lyser i Kettils stuga.
Jag känner vartenda ljus.

Vad visste jag väl om bygd,
när trygg jag i bygden satt?
Nu står jag i långa nätter
och räknar min tappade skatt.
Det glimmar guld över drivan
i snöblå vinternatt.»

Så stod han och såg och såg,
då glid av skidor ljöd.
En flämtande mö kom vilt i flykt,
hon rände mot byn i nöd.
Tätt bakom gled en skugga
med ögon som glöd.

Men Torkel grep sin kniv.
Han högg, han stack, han skar,
och vassa, vita tänder

gav hårdnackat svar.
Mot morgonen fällde han ulven,
men själv låg han dödstrött kvar.

Vi fann honom, där han låg.
Och märk, att vi handlade väl.
Vi sände bud till prästen.
Han frälste mannens själ.
När solen steg över skogen,
då slog vi Torkel ihjäl.

Vi kunde ha skonat hans liv,
men värdet av slikt är ej stort.
En dråpare var Torkel.
Vi handlade så som vi bort.
Vi alla är män från bygden,
och detta var riktigt gjort.

KLOCKSPELET

»Klockspelet klingar, och staden lyssnar stilla.
Så silverskära toner har vår värld aldrig sport.
Så fagert spel har ingen, så konstrikt ingen.
O mästare, gudomlig du, ett under har du gjort!» –

»En man gör inget under, men Gud, Gud ensam.
En man gör inget under, men Gud för hans hand.
Som stoft är vårt liv, och vår död en skuggas

skugga.
Blott han är värd att vördas här i jordlivets land.»

Då talte stadens furste: »Mitt klockspel är härligt.
Med ära reser staden sina tinnar mot skyn.
Att aldrig du må låna din konst åt en annan,
som borgen, o du mästare, jag fordrar din syn.» –

»Min hand är gjord att verka, min ande att skapa,
för hundra nya klockspel till liv blev jag väckt.
Se hit! Mitt öga glimmar av elden från ovan,
som ingen furste tänder, om den en gång är
släckt.» –

»Dig väntar allt du önskar, vad mänskor kan ge dig
av sorgfria dagar vid mitt dukade bord
– hård var jag aldrig –, blott inte mödans
timmar.
Var nöjd med ditt öde – vet, jag står vid mitt
ord.» –

»Välan, milde furste, må din mildhet jag röna.
Jag böjer mig för makten av ditt furstliga skön.
Blott en gång till låt mig se mitt verk och glädjas!
Du mäktige, du milde, bevilja min bön!»

Upp han steg i tornet, och ner från tornet,
och bödeln tog hans syn, sen han lett honom ner.
I smärtan var han stum; men stummare hans
klockor.
Och aldrig har det klockspelet klingat mer.

Då talte stadens furste: »Du ska dö för ditt illdåd,
du tjuv, som stal från staden bort dess stämmas
fagra ljud.
Din usla syn, din högfärd har du hämnat på
tusen ...»
Han sade: »Må jag dö! Jag har hämnat Gud.»

DE DÖDSDÖMDA

Vid den stora rättegången,
efter domen, efter talen,
höll de dömdas tysta tankar
samspråk i den tysta salen,

sa den ene till den andre:
»Nu vet ingen hur det går oss.
Kanske är det snarast början
på ett verk, som återstår oss.

Dina drag är mycket bleka,
vita som den vita glöden,
levande som lågor lever.
Ännu har vi långt till döden.

Brinnande och utan fruktan
går vi till det bittra sista,
brinnande och utan fruktan
stiger anden som en gnista.

Den kan drivas långt av vinden
genom vidder tomma, kalla,
men där skogen står som torrast,
ska två heta gnistor falla.»

MANNEN UTAN NÅD

Han är mannen utan nåd –
ögon av skimrande bärnsten,
ögon av lysande kallt guld,
händer av elfenben:
klara och hårda ögon,
fina och hårda händer –
räknad av varma svärmare
som sten av öknens sten.

Öknen har vida riken av sand
och sällsamma källor,
döda städer och levande löv,
och ljus för en anakoret.
Där har han rest sitt läger,
sitt lätta torftiga tält –
trappist i vetenskapen,
en andens asket.

Sin ärekära sårbarhet
som hinder han spränger i striden,
hänsynslös, när det gäller, och kall
för vissling, skratt och applåd.
Omänsklig tycks han.
Som nordan isar hans patos.
Han kämpar tankens skrämmande kamp,
mannen utan nåd.

SIMSON SJUNGER, NÄR HAN FATTAR OM TEMPLETS PELARE:

Vigd till nasir åt Herren
äger du knappt ett namn,
utvald, bortlyft
ur jordens milda famn.
Vigd till nasir åt Herren
heter du Herrens hand
och svingar Herrens ljungeld
i skräckslagna land.

Vigd till nasir åt Herren
Herrens ande du bär
och har ej egen ande
att hålla en dödlig kär.

Ve den stunden,
då folk och gud jag svek,
då jag blev mannen Simson
och vigningens styrka vek.

I ånger växte kraften
vid kvarnstenars dån.
Om lättvunna segrar
man talte till Juda son.
Nu störtar jag Dagons tempel,
ty Simson är förtärd,
och jag är åter en namnlös,
vars namn är Herrens svärd!

STJÄRNAN

Gnistrande frostiga
med fruset ljus
Vintergatans böljor sköljer
stjärnor tätt som grus.
En blott är min.
Jag känner henne gott –
mitt ödes ljus av evighet,
mitt liv och min lott.

I mäktig styrka steg hon,
när mörker mig täckte.
När värnlös jag sjönk, hon mig
till stjärnliv väckte.
Med silvernaglar nitades
min själ vid en stjärna.
Så vandrar fri sin givna väg
mitt väsens grund och kärna.

Den mig ärnar välja,
till stjärnan får han gilja.
I henne bor mitt värde,
i henne min vilja.
Hos henne är mitt hem,
av henne min lag.
O stjärna, du min gärning
och mitt mål, du är jag!

GRÄSETS SÅNG

I går låg jag slagen
i skurarnas ström.
Nu reser jag mig tvagen
ur förnedringens dröm.
Jag läser i ljuset,
jag hör i morgonsuset
med bävan livets eviga
budord: »Glöm!»

Jag blixtar såg splittra
den ädlaste ek,
och bergen såg jag vittra
i tidernas lek,
men starkare än båda
ur vintrarnas våda
står jag i tusen vårar upp,
odödlig och vek.

Min rot är fäst i döden,
i de multnades bo.
Jag minns ej deras öden,
men jag känner dem gro.
Det gångnas ande bävar
i klargröna vävar
och mognar till ett evigt nu
i gräsmarkens ro.

HAVET

Salt, bittersalt
är havet, och klart och kallt.
På djupet multnar mycket,
men havet renar allt.
Vilt, rovdjursvilt
är bränningens glittrande språng,
men ingen människas tankar
är höga som havets sång.
Starkt, evigt och starkt
är vågornas väldiga tåg,
och stark av det eviga havet
var mjuk förgänglig våg.
Så ge ditt liv åt havet.
Det kräver blod av sin man,
men sist, djupt i det djupa,
får ingen en vila som han.

I RÖRELSE

Den mätta dagen, den är aldrig störst.
Den bästa dagen är en dag av törst.

Nog finns det mål och mening i vår färd –
men det är vägen, som är mödan värd.

Det bästa målet är en nattlång rast,
där elden tänds och brödet bryts i hast.

På ställen, där man sover blott en gång,
blir sömnen trygg och drömmen full av sång.

Bryt upp, bryt upp! Den nya dagen gryr.
Oändligt är vårt stora äventyr.

ÖVER DEM SOM STUPAT I FÖRTID

Väl den som tågar
i väntans gryningsglans.
Väl den som faller
långt innan seger vanns.

Framom den kämpande hären växer en skara,
väsen av ljus med väldiga vapen att föra:
alla de trogna som föll innan skörden var mogen,
alla de unga som aldrig hann falna till aska.

Väl den som byter
det trånga liv han haft
mot deras välde
och deras segerkraft.

Pelare lika, som stöder en bro över djupen,
lösta från mänskliga gränser av människors längtan,
bär de på skuldror av dröm de trötta som dignar,
leder med armar av trygghet de svaga som tvekar.

Väl den som stupar
och lever likaväl.
Han tusenfaldigar
i själarna sin själ.

Vilan och döden fick aldrig en del i de starka.
Än är de med i vår kamp. De är våra för alltid.
Högt över skarorna flammar som eld deras lansar,
lyfta till löften och tecken och fanor att följa.

Väl oss, som följer,
väl oss för deras skull.
De är de levande,
och vi är stoft och mull.

Fr. Nietzsche:
STJÄRNSÅNG

Förutbestämd till stjärnors stråt,
vad rör dig, stjärna, mörkrets gråt?

Välv salig genom tiden fram,
onåelig för nöd och skam!

För fjärran världar är ditt sken.
Så må ditt hjärta vara sten.

Ett enda bud är ditt: var ren!

Fr. Nietzsche:
EN KÄRLEKSFÖRKLARING
(varunder diktaren föll i en grop).

O dröm! Han flyger än.
Han stiger, vilande på vinge spänd.
Vad lyfter honom än?
Vad är hans mål – hans väg, av ingen känd?

Eviga stjärnor lik
i rymder utan liv han vilar tryggt,
ömkande jordens skrik –
och högt flög den, som bara såg hans flykt.

O albatross i skyn!
En evig drift mot höjden driver mig.
Jag såg dig – och min syn
blev blind av tårar. Ja, jag älskar dig!

R. Kipling:
TRONER OCH FOLK OCH STÄDER ...

Troner och folk och städer
varar helt kort –
blommor, som höstens väder
snart plånar bort.
Men som ny blom slår ut
när vintern flytt,
ur jordens mylla, givmild som förut,
står städer upp på nytt.

De sippor våren väckt
har aldrig hört
vad storm, som deras släkt
i fjol förstört.
Men med den säkra frid
som litet vet,
sin åtta dagar långa levnadstid
nämner de evighet.

Så Tiden, som är mild
och lindrar ve,
gör oss till deras bild,
blinda som de,
att än när vi blir mull
vi drömmer stort –
skugga till skugga viskar tillitsfull:
»Än varar vad vi gjort!»

Walt Whitman:
GRUNDEN FÖR ALL METAFYSIK

Och nu, mina herrar,
ger jag ett ord att fästa i tanken och minnet
som grundval och slutsten också för all vår meta-
fysik.

(Så till studenterna den gamle professorn,
av många åhörd, vid slutad kurs.)

Vi har läst om de nya och gamla, de hellenska
och tyska systemen,
Kant har vi läst och begrundat, Fichte och Schelling

och Hegel,
läst om Platons läror, och Sokrates, större än Platon,
och länge läst om Kristus, den härlige, större än
Sokrates – forskat och klarlagt.
I dag ser jag nu tillbaka på hellenska och tyska
system,
ser alla filosofier, ser kristna kyrkor och sekter.

Men bakom Sokrates ser jag klart, och bakom
Kristus den härlige ser jag
människans kärlek till sin kamrat, bandet mellan
vän och vän,
mellan äkta makar, man och hustru, mellan barn
och föräldrar,
mellan stad och stad, mellan land och land.

IV.
DEN FALLANDE MORGONSTJÄRNAN

»Fall», sade Herren, »fall,
trotsiga morgonstjärna!
Mörker jag unnar dig gärna.
Du är mig kärast i världen all.»

»Fall», sade Herren, »fall,
brinnande blåa låga!
Glimma i djupens plåga,
res dig en stad av svart kristall!»

»Fall», sade Herren, »fall!
Du som allt ont skall smaka,
kommer du snart tillbaka?
Du är mig närmast i världen all.»

VÄRLDEN ÄR DRÖMD ...

Världen är drömd av en sovande gud,
och gryningens rysningar vattrar hans själ.
Minnen av ting, som hände i går,
innan världen var till,
spökar, glimtar.
Det, i vars väsen vi inte har någon del,
möter oss där vägen kröker,
det andas en fasa, som inte är vår,
från gränserna långt borta,
från världar av andra lagar.
Somna, somna tyngre, du sovare,
tills drömmen inte plågar dig mer,
eller vakna till dagen, skapare,
och gör oss verkliga!

VÄRLDENS HJÄRTA

Säg, var brinner världens hjärta,

världens hjärta av eld?
Det lever av grovt, tungt urtidskol:
svart mörker, tät natt, Kaos.
Sök där!
Så är ju eldens väsen:
stark av sin fiendes styrka,
själv en kamp, lysande kamp –
har inget annat väsen.
Och segern? När mörkret gått upp i lågor?
Är segern döden?
Tomma fråga och tomma fruktan!
Världens hjärta är eld,
och eld vill segra.

FÖRDÄRVAREN

Mig leder en ormblick, stel, grym –
stirrar mig till mötes ur det fjärmaste fjärran,
styr mina steg i det närmaste nära,
håller mig fången i kuvande skrämsel,
binder viljan ...

Vem gav ormen hans fruktansvärda skönhet,
avgrunden dragning,
döden sötma?
Vem gav fasan den ödesdigra ljuvlighet,
som lockar lik en mörkare lycka?

Kanske där bortom, vid de eviga källorna,
där slöjorna faller,
möter mig Fördärvaren i annan gestalt.
Är du Guds skugga, du onde?
Guds nattlige tvillingbroder?

STENARNA

Gud hade givit oss tunga själar av sten.
Så stod vi på stranden av havet,
där strålarna hoppade, där skummet dansade, där
måsarna seglade i ljus.

Då slungade vi stenarna på lek att förgås. Något
ska man göra med stenar.

De snuddade vid ytan, de studsade i bågar, de
gled över djupen som vindar!

Och lycklig är vår sömn: den är rörd av vingar,
av svalor som jagar över vattnet.

VI SÖMNIGA BARN

Inne vid den mörknade stranden glider ett ensamt
vitt segel,
likt en trevande trött fågel, som söker sig ett
skydd för natten,

och uppe i den djupnande himmelen ett ljust
skymningsmoln,
drivande viljelöst likt en som just ska somna ...

Nu vänder vi tillbaka, vi sömniga barn, till vårt
hem här nära intill,
och stryker våra tankar från pannan, och stryker
våra gärningar från handen.
Vi lämnar dem att blekna som glömda lekar, vi
släpper dem för det som är verkligt
och lutar oss med barns blinda lit mot en okänd
mors knä.

DE GÅNGNA DAGARNA

När en gammal man ligger sjuk, kommer alla
hans gångna dagar
och sätter sig blida i ring omkring hans säng.
De jämrar sig inte, de gråter inte och snyftar.
De nickar sakta och tänker på gamla ting.
Och var och en berättar sin aldrig glömda saga,
och var och en har med sig ett ljus och tänder
stilla.
De speglar sig klart i de mörka flodernas vatten.
Han vandrar, vandrar under valv, under bågar av
darrande ljus.

VATTNETS BARN

Kring vår vagga böljade mjuka som sjögräs
genomskinliga vattenandar, ogripbara.
Tidlöst lyckliga vilade vi i vindlöst djup.

Vem slet oss bort ur vårt hem?
Som virvlande bubblor susade vi mot dagern,
som glimmande silverfiskar gled vi i blygrått hav.
Så stod vi med drypande hår på stranden en
morgon
i ett främmande land.

Aldrig hittar vi hem.
Vi vandrar fram som i dröm.
Våra fuktiga, dunkla ögon är skygga för solen.
Våra svala och milda händer är skygga att handla.
Våra flytande, vikande själar är skygga att älska.
De slingrar sig som ormar för allt svidande hett ...

Vi går som i dröm, vår värld är skum.
Vårt fjärran svala leende är hälsning från vår
faders rike,
där portarna välver sig av glasgrönt vatten –
portarna till evig vila.

LILITHS SÅNG

Molnen hänger tunga,
mognar i ljumma mörkret, där de göms,
nattblåa druvors klunga,
tunga av vin, som tyst över jorden töms,
tunga av Djupets vin,
tunga av hemlig makt,
sugen ur hav och himmel
och bitter dagg i det yttersta mörkrets trakt.

Livets heta ånga
tätnar i droppar, faller i dödstyst natt.
Lyft bägarn! Du ska fånga
nyckeln dit, där ingen sin fot har satt –
landet, där anden löst
bortanför tidens gräns
smakar i evigheter
ting som aldrig anas och syns och känns.

Bakom vakna världar
sjuder främmande hav av lust och ve,
världsdjupens smideshärdar,
varur sprang som ett stänk vad vi kan se.
Vågar du vägen dit,
banad i fasans rus?
Skräckslagen, salig
når du de eviga Mödrarnas mörka hus ...

Flarn på vida vatten,
Djupets blomma, som aldrig såg sin rot,
dagslända, skygg för natten –
en gång tar dig Mödrarnas natt emot!
Döden är svart av kval.
Döden är vit av lust.
Sänkt i hans susande vågor
glömmer du livets bleka töckenkust.

INNEHÅLL

I.

II.

III.

Översättningar:

IV.